

15. 11. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pokračování rozhodčího řízení před soudem (aneb platit či neplatit soudní poplatek?)

V návaznosti na poslední vývoj judikatury Nejvyššího soudu České republiky, která zpřísňuje požadavky na obsah rozhodčích doložek, narostl počet případů zrušení rozhodčího nálezu soudem a otevřel se tak prostor pro další, dosud neřešené otázky, jako například to, jestli návrh na pokračování v řízení podle § 34 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, podléhá soudnímu poplatku či nikoli.

Rödl & Partner

Nejvyšší soud v nedávném období opakovaně konstatoval nutnost sjednat v rozhodčí smlouvě (resp. rozhodčí doložce) přímo konkrétní osobu rozhodce nebo konkrétní způsob jeho určení a rozhodl o neplatnosti rozhodčí smlouvy odkazující v těchto a dalších otázkách na „rozhodčí rády“ či obdobné dokumenty vydané právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona (např. usnesení ze dne 22. 05. 2012, sp. zn. 23 Cdo 963/2011 nebo rozsudek ze dne 16.05. 2012, sp. zn. 23 Cdo 309/2011). Rozhodčí doložky, které jsou ve světle této nové judikatury pro uvedenou vadu neplatné, jsou obsaženy v bezpočtu dosud trvajících smluv, a tak je nasnadě otázka, zda při vymáhání peněžitých pohledávek i přes uvedené skutečnosti žalovat u rozhodce nebo u soudu, a jaká jsou s tím spojena rizika či případné výhody.

Rozhodne-li se věřitel uplatnit pohledávku vyplývající ze smlouvy obsahující rozhodčí doložku, která je v rozporu s názory Nejvyššího soudu, v rozhodčím řízení a rozhodce sám se s uvedenými judikaturními názory neztotožní a ve věci rozhodne, může žalobce přinejmenším očekávat rychlé rozhodnutí ve věci. V této souvislosti je možné uvést, že převládajícím důvodem, proč je rozhodčí řízení v současné době tak frekventované, je nedobrá zkušenost věřitelů s rychlostí obecných soudů.

Pokud však druhá strana v tříměsíční lhůtě od doručení rozhodčího nálezu napadne nález u soudu, soud rozhodčí nález dle ust. § 31 písm. b) ZRŘ pravděpodobně zruší. Podmínkou však je, aby dlužník namítal neplatnost sjednané rozhodčí doložky již v rámci rozhodčího řízení (s výjimkou dlužníka–spotřebitele, který má tuto možnost dle judikatury i novelizovaného znění ZRŘ zachovánu i později).

Poté, co soud zruší rozhodčí nález z důvodu absence platné rozhodčí smlouvy, nabízí ust. § 34 odst. 1 ZRŘ možnost, aby soud „pokračoval k návrhu některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodnul“.

Tato situace je svým způsobem anomálií v rámci českého civilního procesu. Jestliže ZRŘ mluví v tomto případě o „pokračování v řízení“, jde zřejmě o něco jiného než je „pokračování v řízení“ dle o.s.ř., neboť to navazuje vždy na nějakou situaci v řízení (přerušeno řízení, změna původního návrhu,

procesní nástupnictví, ...), které bylo zahájeno podáním žaloby k soudu (nebo soud toto řízení zahájil z úřední povinnosti). Z uvedeného ust. ZRŘ totiž není v první řadě zřejmé, zda soud k návrhu pokračuje dále v řízení o zrušení rozhodčího nálezu (přestože již v tomto řízení bylo vydáno pravomocné rozhodnutí) nebo soud pokračuje v řízení, které bylo zahájeno u rozhodce. Samotný text § 34 odst. 1 ZRŘ by spíše sváděl k výkladu o pokračování v řízení zahájeném u rozhodce. To však vyvolává otázku, zda se v tomto případě ještě stále jedná o řízení o zrušení rozhodčího nálezu (které již bylo pravomocně ukončeno), nebo jde o zahájení zcela nového soudního řízení (neboť o tomto nároku zatím žádné řízení před soudem neprobíhá) a zda by soud tedy měl návrh na pokračování posoudit jako návrh na zahájení dle § 79 odst. 1 o. s. ř. a dle ust. § 4 odst. 1 zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

V této otázce se praxe jednotlivých soudů různí. V některých případech se soud této otázce zcela vyhne a pokračuje v řízení o zrušení rozhodčího nálezu, vydá druhé rozhodnutí ve věci samé a zachová původní označení účastníků (tedy pokud je původní žaloba úspěšná, soud žalobci uloží zaplatit určitou částku žalovanému), což je poměrně kuriózní. Pokud soud přistoupí na variantu jediného řízení o zrušení rozhodčího nálezu, pak z hlediska soudního poplatku dojde k situaci, že za návrh je žalobcem zaplacen pouze soudní poplatek ve výši 3.000 Kč (nejde-li o případy zrušení dle ust. § 31 písm. g) ZRŘ), a to i v případě, kdy soud následně ve věci samé rozhoduje o předmětu sporu v řádech milionů korun.

Existují ale i méně četné případy, kdy soud vyměří poplatek ještě poté, co žalovaný navrhne, aby soud v řízení pokračoval a věc rozhodnul.

Co se týče odborné literatury, prof. A. Bělohlávek ve svém komentáři k ZRŘ (viz BĚLOHLÁVEK, A. Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, str. 257) hovoří o „zahájení řízení o věci samé na základě žádosti některé ze stran“ a dle jeho názoru by soud měl vycházet z původní rozhodčí žaloby a zkoumat podmínky řízení. Přestože k podmínkám řízení bývá přiřazováno také splnění poplatkové povinnosti, uvedený autor se soudním poplatkem v této souvislosti nezabývá. Dle mého názoru uvedené pojetí pokračování jako zahájení nového řízení lépe odpovídá logice o.s.ř. a vyznívá pro ten z uvedených názorů, dle kterého se jedná o další soudní řízení (mělo by tedy mít i vlastní spisovou značku a označení účastníků dle rozhodčí žaloby, ...).

Vzhledem k tomu, že předestřená mezera v platné právní úpravě a související výkladová nejednota nebyla dosud judikaturou řešena jednoznačně, vytváří se prostor pro spekulace. Jestliže totiž soud za návrh na pokračování v řízení dle ust. § 34 odst. ZRŘ nebude soudní poplatek vybírat, a věřitel i bez platné rozhodčí doložky iniciuje rozhodčí řízení, jehož výsledkem bude rozhodčí nález, soud sice tento rozhodčí nález zruší, nicméně věřitel za cenu poměrně nízkých nákladů (v řádu několika tisíců korun) dosáhne soudního rozhodnutí ve věci samé, aniž by byl povinen zaplatit soudní poplatek.

Mgr. Jitka Ivičiová,
advokátka

[Rödl & Partner, v.o.s.](#)

pobočka Brno
Mendlovo nám. 1a
603 00 Brno

Tel.: +420 530 300 500
Fax: +420 530 300 588
e-mail: bruenn@roedl.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)